

Natuurpunt

Steenuilenwerkgroep

Nieuwsbrief van de Steenuilenwerkgroep van Natuurpunt

Nummer 22 – juni 2018

De jongen zijn uitgevlogen en het was een goed jaar! De Steenuil is een standvogel, de uitzonderingen bevestigen de regel. Heeft de Havik invloed op onze steenuilenpopulatie?

**Opgelet! Noteer zaterdag 10 november 2018 in uw agenda.
Dan is het onze jaarlijkse steenuilen contactdag!**

Reizigers vanuit België

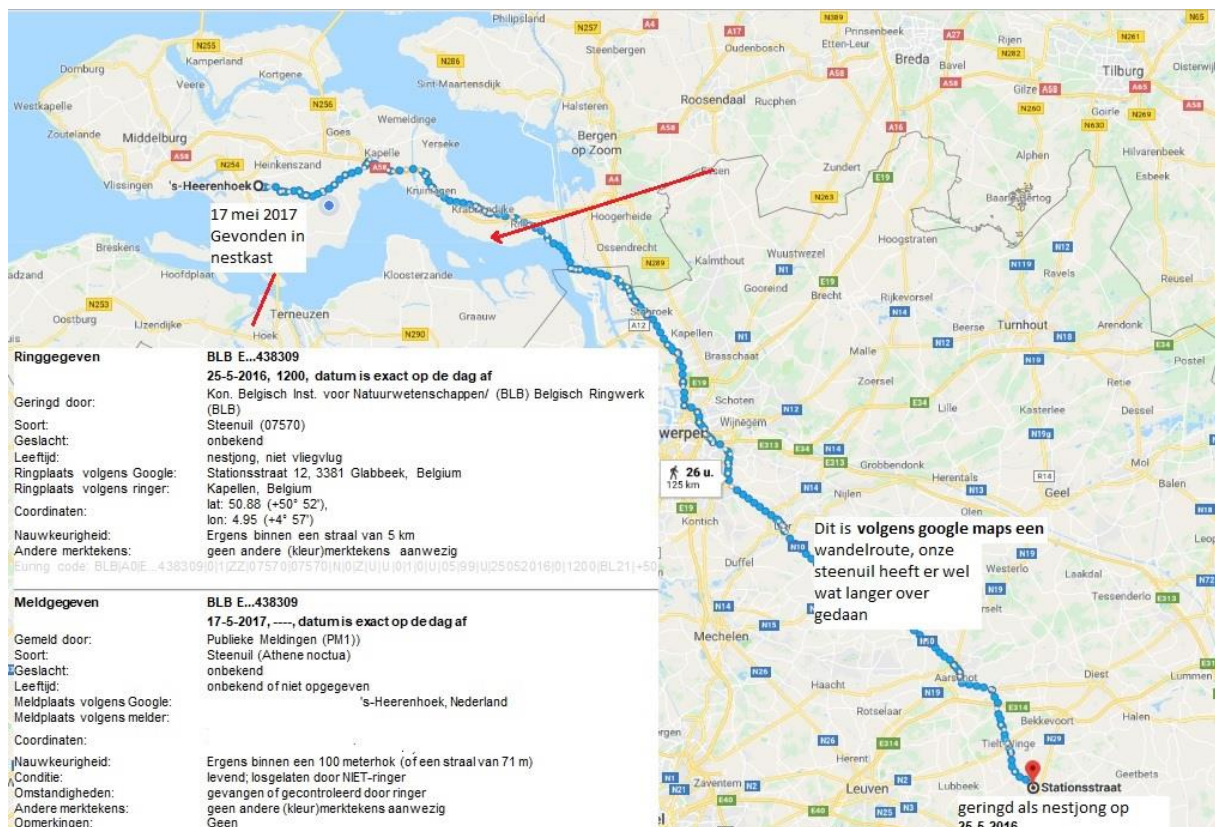
Mijn naam is Peter Boelée, sinds januari 2007 heb ik me, betaald door de Provincie Zeeland, mogen inzetten voor het behoud van de steenuilenpopulatie op Zuid-Beveland. In dit gebied heb ik in 10 jaar tijd ruim 300 steenuilennestkasten geplaatst. Het eerste jaar waren er daarvan 7 door steenuilen bezet, dit jaar zijn dat er al 52 en is de populatie na jaren 'inbreiding' begonnen aan uitbreiding buiten het van oudsher geschikt steenuilengebied, de Zak van Zuid-Beveland.

Wat je vaak leest over het gedrag van steenuilen is dat ze binnen enkele kilometers van hun geboorteplek een nieuw territorium bezetten. Maar sinds steenuilen geringd worden, is er steeds meer bekend geworden over hun 'reisgedrag' na het verlaten van de geboorteplek. Mijn eerste controles vinden plaats in februari, uit ervaring weten we dat ze dan al een partner hebben gevonden en bepaald hebben waar ze willen gaan broeden. In deze, veelal koudste maand van het jaar, zien we vaak beide partners in de nestkast. Het aflezen van de ring vindt niet alleen plaats bij dode exemplaren, het lukt ook vaak de ring af te lezen wanneer de steenuilen in een nestkast zitten. Zo is het mij gelukt om al van veel steenuilfamilies een stamboom te maken. Het duurde tot 2011 voor ik een niet door mij geringde steenuil aantrof. Het ging om een vrouwtje dat in Philippine (Zeeuws Vlaanderen) was geringd en door mij in een nestkast op Zuid-Beveland op eieren werd aangetroffen. Zou dit het eerste steenuiltje zijn dat de Schelde heeft weten over te vliegen?

In 2015 trof ik in Rilland bij de Belgische grens een Steenuil op eieren aan, die in 2014 in Essen was geringd. In 2017 zat er in 's-Heerenhoek een in 2016 in Glabbeek (België) geringde steenuil op eieren. Uit eerder onderzoek was al gebleken dat het vooral jonge vrouwtjes zijn die verre afstanden afleggen, maar zó ver?

Op de kaart heb ik Google routebeschrijving ingesteld op een 'wandelaar', dan zie je dat het best een flinke afstand is. Er zijn enkele verklaringen mogelijk:

1. Ze is werkelijk zover gevlogen 2. Ze is meegekomen met de lading van een vrachtwagen. We zullen het nooit weten, feit is dat deze Vlaamse uil voor vers bloed zorgt in de Zuid-Bevelandse populatie.

Tekst en kaart: Peter Boelée

Predatie van uilen door Havik

De kans dat uilen gepredeerd worden door een havik is niet erg groot. De havik is een dag- en een uil een nachtroofvogel. Toch staan zo nu en dan ook uilen op het menu van de havik.

In mijn omgeving bevinden zich 3 bijna jaarlijks bewoonde havikshorsten die ik opvolg met als doel het aantal jongen in kaart te brengen en te weten wat ze eten, aan de hand van prooiresten, ringen enz. In 2017 waren de 3 horsten bewoond: twee met 2 en één met 3 jongen.

In de tijd dat het vrouwtje broedt, word ze door het mannetje gevoerd en gaat ze ook ruïen. In die tijd staan er vooral kleine zangvogels op het menu. Later, wanneer het vrouwtje mee gaat jagen als er jongen zijn, worden de prooien groter. Dat varieert van duiven, veel jonge gaaien, groene en bonte spechten, houtsnip, steenuil, maar ook konijnen, jonge hazen, eekhoorns, wilde eenden en fazanten en zelfs soortgenoten. Ik vond zelfs een complete schedel van een wezel in een braakbal.

Meestal vallen uilen ten prooi aan de havik in het eerste halfjaar na het uitvliegen, of wanneer ze een eigen territorium zoeken. Gedurende 10 jaar vond ik onder en in de buurt van horsten resten van 2 kerkuilen, 2 steenuilen (waarvan één geringd), 1 bosuil en 1 ransuil. Predatie door havik heeft dus geen invloed op de uilenpopulatie.

Dat er ook duivenliefhebbers onder de haviken zijn, bewijst het hoog aantal van meer dan 100 postduivenringen onder een horst op 5 jaar tijd, terwijl onder de andere horsten nauwelijks een ring te vinden was.

Veren van Steenuil en Kerkuil gevonden in Haviksnest.

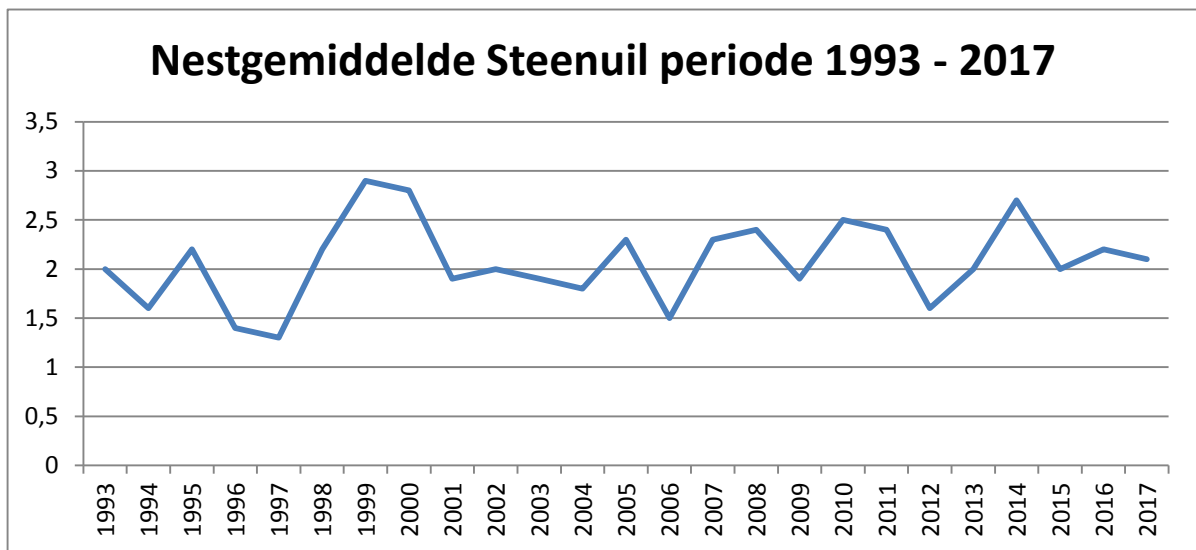
Tekst en foto: Rien Kelders

2018: Een uitzonderlijk goed broedseizoen voor de Steenuil

Na 26 jaar onderzoek zie je de verschillen in broedsucces en 2018 blijkt een uitzonderlijk goed jaar voor de Steenuil. Dankzij het aanhoudend mooie weer zijn er weinig broedsels mislukt. Warm en droog weer tijdens de opgroei van de jongen is de sleutel voor het succes.

Een snelle optelling van mijn eigen gegevens levert de volgende resultaten op: 44 broedgevallen waarvan er 6 (slechts 13%) zijn mislukt. In normale jaren is dat tussen de 20 en 30%. Zeer slechte jaren waren 2001 en 2006 met telkens 43% mislukte legfels!

Er werden 116 pulli vastgesteld, wat neerkomt op een nestgemiddelde van 2,6 pulli per nest. Ook dat is bijzonder hoog. Betere jaren waren 2014 met 2,7; 2000 met 2,8 en 2007 met zelfs 2,9 pulli per nest. Een zeer slecht jaar was 1997 met 1,3 pulli als nestgemiddelde. Dat was slechts de helft in vergelijking met dit jaar!

Tekst: Philippe Smets

Heb je vragen of interessante items voor de Steenuilennieuwsbrief?

Contacteer ons steenuilen@natuurpunt.be

Wil je de nieuwsbrief niet meer ontvangen?

Stuur een mail naar steenuilen@natuurpunt.be

Zonder twijfel is je mailbox de laatste dagen bedolven onder mails over de nieuwe Europese privacy-regels (GDPR). Een aparte mail gaan we je niet sturen, maar het spreekt voor zich dat ook Natuurpunt die regels toepast. Wat dat betekent, kan je lezen in onze [privacy-voorwaarden](#).